

Državni izpitni center

M 0 5 2 2 0 1 1 4

II SESSIONE D'ESAME

**SLOVENO COME LINGUA SECONDA
NEL TERRITORIO BILINGUE
DELL'ISTRIA SLOVENA**

SOLUZIONI

9 settembre 2005

MATURITÀ GENERALE

Izpitna pola 1**A – bralno razumevanje**

Izhodiščno besedilo: Biserka Simoneta: Čezmejni EXPO. Mladina 44, 2. nov. 2004, str. 43.

1. č) so posneli več filmov. **2 točki**
2. V središču mesta; prometno lahko dosegljiv (vlak, avtocesta, ladje/pristanišče, bližina letališča). **2 točki**
3. Oba menita, da bodo imele sosednje pokrajine (Slovenija, Hrvaška ...) pomembno vlogo pri zagotavljanju prenočišč in drugih turističnih storitev obiskovalcev Expo. (po smislu) **3 točke**
4. Kot trenutno dobre, čeprav so jih v preteklosti zaznamovali razni pojavi nacionalizma. (po smislu) **2 točki**
5. Zadržan, kritičen. (po smislu) **2 točki**
6. NE
Avtorica polemično ugotavlja, da se Dipiazzove izjave o njegovi/njihovi politični dobronamernosti do slovenskega gospodarstva ne skladajo z resnično situacijo. (po smislu) **(1 + 2) 3 točke**
7. Z razvijanjem znanja in njegovim prenašanjem na revnejše dežele. (po smislu) **2 točki**
8. Mobilnost znanja
Ker je avtorica predvidela, da bralci tega pojma ne poznajo tako dobro. (po smislu) **(1 + 2) 3 točke**
9. *Pisana(komu) na kožo* – idealna rešitev za (ne)koga

Rad/a berem tako F. Lainščka kot M. Tomšiča, zato mi je letošnji maturitetni sklop pisan na kožo. (po smislu) **(1 + 1) 2 točki**
10. a) v petem
b)

Država	Tema
Grčija	Zemlja
Španija	Voda

(1 + 1) 2 točki
11. Turistične dejavnosti (kongresno središče, tematski sejmi). (po smislu) **2 točki**
12. V četrtem in zadnjem, sedmem, odstavku. **2 točki**
13. Prepričati sogovornika o velikih gospodarskih ugodnostih, ki bi jih tej regiji prinesel prav Expo. (po smislu) **2 točki**
14. a) z zadržkom **2 točki**

B – poznavanje jezika in tvorjenje besedila

1. Tržaški župan Roberto Dipiazza pravi, da bodo turistični pojav Azurne obale in Sardinije preselili k njim/(v Trst) in ustvarili nove možnosti na Jadranu.
Pravilna rešitev **3 točke** (vse ali nič).
2. a) Želja: Ko bi obiskovalec Expa imel možnost zanimivih turističnih izletov v Trstu in okolici.
b) Ukaz: Obiskovalec Expa, imej možnost zanimivih turističnih izletov v Trstu in okolici.
c) Vprašanje: Ali ima obiskovalec Expa možnost zanimivih turističnih izletov v Trstu in okolici.
d) č) trditev: Obiskovalec Expa ima možnost zanimivih turističnih izletov v Trstu in okolici.
Vsaka pravilna rešitev 1 točko, skupaj **4 točke**.
3. pristajaj **1 točka**
Pristajaj samo v tržaškem pristanišču. /Pristajajte samo na županovo odločitev. **1 točka**
(po smislu)
4. **osnovnik** **primernik** **presežnik**
zapuščen bolj zapuščen najbolj zapuščen
sodoben sodobnejši najsodobnejši
aktualen aktualnejši najaktualnejši
Vsaka pravilna vrstica 1 točko, skupaj **3 točke**.
5. **glagolski vid** **vidski par**
a) raztezati se nedovršni raztegniti se
b) narediti dovršni delati
c) ugotoviti dovršni ugotavljati
č) povzročiti dovršni povzročati
Vsaka pravilna vrstica 1 točko, skupaj **4 točke**.
6. **glagol** **pridevnik** **samostalnik**
zanemariti/zanemarjati zanemarjen zanemarjenost
prirediti prireditveni/prirejen prireditev
zaposliti zaposlitven/zaposlen zaposlitev/zaposlenost
Vsaka pravilna vrstica 1 točko, skupaj **3 točke**.
7. **rodilnik** **orodnik**
območje območja z območjem
znanost znanosti z znanostjo
pristanišče pristanišča s pristaniščem
Vsaka pravilna vrstica 1 točko, skupaj **3 točke**.
8. a) premisliti
b) najugodnejši/najboljši
Vsaka pravilna rešitev 2 točki, skupaj **4 točke**.
9. a) izvajanje
b) posrednici
c) v znamenju
č) trajati
Vsaka pravilna podčrtava 1 točko, skupaj **4 točke**.
10. a) desni prilastek
b) prislovno določilo kraja
c) osebek
Vsaka pravilna rešitev 1 točko, skupaj **3 točke**.
11. a) dejanje: razstaviti / razstavljeni
b) vršilca dejanja: razstavljalca
c) prostor: razstavni prostor/razstavišče
Vsaka pravilna rešitev 1 točko, skupaj **3 točke**.

12. Trst: tržaški
 Dunaj: dunajski
 Benetke: beneški
 Barkovlje: barkovljanski

Vsaka pravilna rešitev 1 točko, skupaj **4 točke**.

Če je zapis z veliko začetnico, 0 točk.

13.		dajalnik ednine	tožilnik ednine
	Maurizio Bradaschia	Mauriziju Bradaschiji/-ju	Maurizija Bradaschije/-ja
	Alberto Cecchetto	Albertu Cecchettu	Alberta Cecchetta
	Paolo Plossi	Paolu Plossiju	Paola Plossija

Vsaka pravilna vrstica 1 točko, skupaj **3 točke**.

14. Tvorjenje besedila

15 točk

VSEBINA

a) naslov

(2 točki)

b) upoštevanje značilnosti besedilne vrste poročila oz. novice:

- objektivnost
- odgovori na vprašanja kje, kaj, kdo, kdaj, kako, zakaj
- raba glagolov rekanja, zaznavanja, mišljenja ...
- časovna povezanost, pretekli čas

(8 točk, po eno za vsako postavko)

Uporaba izhodiščnih podatkov iz priloženega besedila, poročani dogodek naj bo verjeten, nazorno prikazan.

JEZIK

jezikovna pravilnost

(do 4 točke)

(za 4 isto-/raznoverstne napake minus 1 točka)

DOLŽINA BESEDILA

1 točka

(+/- 11 besed in več minus 1 točka)

Izpitna pola 2

Slušno razumevanje

Transkripcija besedila

(Izhodiščno besedilo prirejeno po: M. T. Imam histrionomanijo, Gledga, Občasnik Gledališča Koper in Obalnih galerij Piran, Letnik II, Številka 5, Oktober 2004, 2–3.)

Z Gašperjem Tičem, gledališkim igralcem, smo se pogovarjali pred premiero Fojeve Naključne smrti nekega terorista v režiji Borisa Cavazze.

»Biti igralec – to je fantastično« je pred nekaj leti zapisala ena največjih slovenskih igralk. Bi tej misli pritrdili?

Lagal bi, če bi odgovoril, da je res tako – vsak dan, vsako uro dneva. Pridejo tudi dnevi, ko porečeš: Biti igralec – to je katastrofa. A ker se vedno spominjamo prijetnih stvari, ne slabih, ker vedno prevladajo prijetna občutja, v tem poklicu tudi vztrajaš. Zaradi trenutkov. Tistih redkih, a tako silovitih, da zasenčijo probleme in težave, s katerimi se srečuješ na igralski poti. A čarobnost trenutka dobre vaje ali predstave je tako mogočna, da drži: Biti igralec – je fantastično!

Fo je Anarhista napisal pred dobrimi tridesetimi leti kot odgovor na znane dogodke po bombnem napadu v Milanu in ravnanje policije, ki je inscenirala anarhistov samomor. V čem je njegova aktualnost danes?

Branje besedila je danes seveda drugačno kot v začetku sedemdesetih let, od tod tudi režiserjeva ideja za parafrazo izvirnega naslova – obdobje anarhizma je zamenjal terorizem. Toda njegove aktualnosti ne vidim le v dogodkih na domačih tleh – afera Petek, afere z generalnimi javnimi tožilci idr. –, bolj me presenečata grenkoba in žalost, ki ju besedilo nosi s seboj. Anarhist govori o stvareh, kakršne so v resnici. Vsi smo igrača v rokah oblasti, katere del je tudi policija, ki z roko v roki s politiko prikriva resnico o nekaterih aferah; tako se celo himna policije v naši predstavi glasi: Držimo se trdno kot stena, / smo mafija državna, / ostali so pa pena!

So tudi dialekti v predstavi sredstvo, s katerim poskušate »oponašati« Fojevo komediografsko pisanje?

V Borisovi priredbi in režiji je prisotna tendenca, da se dogajanje umesti v naš prostor. Dialekti, po katerih vprašujete, niso le sredstvo ponašitve, temveč so elementi Fojevega gledališča; kot igralec je Fo v svojih komedijah, še posebej v monokomedijah, kjer je navadno igral več vlog hkrati, rad uporabljal tudi dialekte. V naši uprizoritvi v dialektu govori Radomir, najnižji člen na hierarhični lestvici policije, pa tudi raziskovalna novinarka, kar recimo pomeni, da izobrazba in poklic nista porok za poznavanje maternega jezika.

Se Slovenci znamo smejeti?

Se. Teorije o tem, da smo Slovenci narod brez humorja, zavračam. Prepričan sem, da ga premoremo veliko, da smo dobrovoljni in se radi pošalimo. Tudi intelektualci imajo smisel za humor, mnogo manj ga premorejo kvaziintelektualci. Teh je vedno več in so kot gledalci nehvaležna vrsta občinstva, kot ustvarjalci pa bleferji, ki svoje neznanje skrivajo v kvaziumetniških resnobnih stvaritvah, saj je pri resnih uprizoritvah tišina v dvorani samoumevna. Pri komediji je namreč precej mučna!

Za vami je desetletje dela v gledališču; vrsta pomembnih nagrad, aplavzi in skandiranje občinstva, nestrpno so vas pričakovali tudi v koprskem gledališču ... Verjamete v zvezdnitvo?

V slovenskem gledališču ni več heroizma, ni več zvezd in časov, ko je igralec prišel na večerno predstavo in so ga oboževalke čakale pred službenim vhodom ... Pred leti so bili nekateri slovenski igralci prave zvezde, saj so sodelovali v številčno obsežnejši gledališki in filmski produkciji, ki jo je pogojeval nekdanjim skupni jugoslovanski kulturni prostor. Igralski prostor je danes premajhen in mlad igralec ne more postati zvezda, ne da bi se pojavil v medijih, na filmu ali nastopal v komercialnih uprizoritvah. Igralske »zvezde« danes oblikuje in lansira samo še komercialna televizija.

Nedavno ste zapisali, da prihajate v Koper z »ljubeznijo do gledališča, ki je popolna«. Pomeni to enako kot »živeti za teater«?

To je patetična fraza. Ne živim in ne nameravam živeti samo za gledališče. To bi bilo neumno. Čeprav sem vedno in tudi bom popolnoma predan vlogam, ki jih igram ali študiram. To je proces in način dela; pri izdelovanju vloge se samoumevno predam delu, vse, kar v tem procesu naredim, naredim po najboljših močeh, z vso svojo ljubeznijo in žarom, ki ju premorem v danem trenutku. Toda živeti samo za teater – bilo bi skrajno samomorilsko in predvsem krivično do mojih najbližjih, na prvem mestu otrok.

Pa vendar vam je ljubo ...

Srečen sem, da sem igralec. Igralci smo lahko vse: žalostni, veseli, revni, bogati, pogumni, strahopetni ... Ljubim to delo in gledalce. Oder je moje zavetišče, kot je za jogija meditacija, za vernika tempelj ... Čeprav gledališče vključuje in združuje tudi druge umetnosti, je igralec oziroma igralska umetnost tisto, kaj ji daje čar žive umetnosti – brez igralca ni predstave. On je tisti, ki večer za večerom za dve uri postane gospodar časa.

1. DA **1 točka**
2. č **1 točka**
3. kakršne so v resici (po smislu)
(vse ali nič) **1 točka**
4. DA **1 točka**
5. Radomir, hierarhični, policije, raziskovalna novinarka
4 pravilne rešitve – **2 točki**
3 pravilne rešitve – 1 točka
2 pravilni rešitvi in manj – 0 točk
6. Slovenci premorejo veliko humorja, so dobrovoljni in se radi pošalijo./ga premorejo/
da so humoristi. (po smislu)
(vse ali nič) **2 točki**
7. Izgovarjati, klicati v ritmu, po zlogih (po smislu)
(vse ali nič) **2 točki**
8. DA **1 točka**
9. narečje
junaštvo
gledališče
(vse ali nič) **2 točki**
10. NE **1 točka**
11. Oder je njegovo zavetišče. (po smislu)
(vse ali nič) **2 točki**
12. Gašper Tič kot igralec/Fojev tekst v slovenščini (po smislu)
(vse ali nič) **1 točka**
13. b, f, g, h
4 pravilne rešitve – **2 točki**
3 pravilne rešitve – 1 točka
2 pravilni rešitvi in manj – 0 točk
14. c **1 točka**

Izpitna pola 3**Daljši pisni sestavek**

Vsebina 20 točk, jezikovna pravilnost 5 točk, zgradba 7 točk, slog 3 točke; skupaj 35 točk

Vsebina	<p>a) Kratak povzetek zgodbe s poudarki: na materino prigovarjanje se Elica Sreš obleče v belo in se pridruži sprevidu devic na pogrebu grajske hčere Teodore Zichy; srečanje s skrivnostnim Ivanom Spranskym, poroka z njim, selitev v Mursko Soboto, privajanje na mestno življenje, rojstvo sina, izbruh prve svetovne vojne, nenaden prihod (v Eličino vas) skrivnostne ženske (Ivanove prve žene), ki išče svojega moža; na Ivanov ukaz Elico straži mlad Andí, s katerim se zaljubita, Eličini sumi o moževi zločinski naravi se potrdijo (zavrgel je svojo ženo, ker ni mogla imeti otrok, umazani posli z iskalci zlata na Muri), Elica sklene se upreti moževi samovolji in njegovi krutosti z begom z Andijem, pri tem jima pomaga Jenő Forgas, konjar Spranskega.</p> <p>b) Eličin značaj: skromna in sramežljiva, ko živi na vasi, hrepeni po ljubezni, v zvezi z Ivanom je poslušna, čeprav poskuša izraziti tudi svoje mnenje, kar Ivana večkrat razbesni. V odnosu z Ivanom se začne zavedati svojih naravnih pravic, značajske raste, moči ji da ljubezen do Andija, tedaj spozna, da jo je Ivan zlorabil le kot sredstvo za doseganje svojih pohlepnih ambicij v družbi (bogastvo, družbeni položaj), zato se upre tako, da zapusti Ivana in sina, odide z Andijem neznano kam (čez Muro).</p> <p>c) Usodne odločitve: sodeluje v sprevidu devic, poroka s Spranskym, beg z Andijem.</p> <p>č) Vrednotenje Eličinih odločitev, komentiranje in argumentiranje svojih stališč.</p>	<p>do 4 točke</p> <p>do 4 točke</p> <p>do 4 točke</p> <p>do 8 točk</p>
Jezikovna pravilnost	Za 4 isto-/raznovrstne napake = minus 1 točka (največ minus 5 točk).	do 5 točk
Zgradba	<p>Logična povezanost besedila (koherenca) = do 3 točke</p> <p>Logična členjenost besedila – odstavčnost = do 2 točki</p> <p>Dolžina besedila (400–600 besed) = do 2 točki (minus 1 točka za +/- 50 besed; največ minus 2 točki)</p>	do 7 točk
Slog	<p>Živahnost, ustreznost besedišča = 1 + 1 točka</p> <p>Jasnost = 1 točka</p>	do 3 točke